

УХВАЛЕНО
Рішенням Вченої ради
ПЗВО МКУ ім.П.Орлика
Протокол №3 від 28.10.2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»**

(нова редакція)

Положення ухвалені рішенням Вченої ради від 26.09.2018 р. протокол № 2,
та затверджено наказом ректора від 27.09.2018 р. № 99)

Миколаїв - 2020.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення розроблено як складова частина системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Положенням встановлюються однакові вимоги до змісту й оформлення навчально-методичних комплексів дисциплін (далі НМКД), передбачених навчальними планами, за якими здійснюється підготовка фахівців у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (далі – Університет).

1.2. Передбачений Положенням зміст навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни є однією з умов, що дозволяють досягти необхідної якості освітньої діяльності, ефективно організувати самостійну роботу здобувача й зберегти наступність у викладанні навчальних дисциплін.

1.3. Вимоги Положення є обов'язковими для всіх навчальних структурних підрозділів Університету.

1.4. НМКД є інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів) та майновою власністю Університету. Відповідальність за наявність НМКД покладається на завідуючих кафедр, де викладається ця навчальна дисципліна. НМКД зберігається на кафедрах в електронному вигляді.

1.5. НМКД формується відповідно до вимог, що висунуті до організації освітнього процесу. Основою розробки та оформлення НМКД є документи:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Статут ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»;
- Положення про організацію освітнього процесу у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»;
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Навчально-методичний комплекс дисципліни – це сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів, необхідних і достатніх для ефективного виконання здобувачами вищої освіти робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки здобувачів усіх форм набуття вищої освіти відповідного рівня вищої освіти за певною освітньою програмою.

2.2. НМКД повинен забезпечити всі основні етапи освітнього процесу – повідомлення навчальної інформації та її сприйняття, закріплення й удосконалення знань, умінь і навичок, їх застосування й контроль. Навчально-методичні комплекси дисципліни (далі – НМКД) розробляються для всіх навчальних дисциплін відповідно до навчального плану.

2.3 Основним документом навчально-методичного забезпечення дисципліни,

передбаченим освітнім законодавством, є робоча програма навчальної дисципліни.

3.1. ЗМІСТ І ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Робоча навчальна програма дисципліни

3.1.1. Робоча навчальна програма дисципліни є нормативним документом Університету, містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів. Розробляється робоча навчальна програма викладачами кафедр для кожної навчальної дисципліни на підставі робочого навчального плану підготовки фахівців.

3.1.2. Для різних форм здобуття освіти (денна, заочна) розробляється **єдина робоча навчальна програма** дисципліни з виділенням в ній аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи, форм контролю тощо для кожної з них.

3.1.3. Для різних освітніх програм (спеціальностей) розробляються **різні робочі навчальні програми**. Виняток становлять робочі навчальні програми дисциплін, вивчення яких є обов'язковим у підготовці студентів усіх напрямів підготовки (спеціальностей).

3.1.4. Робоча навчальна програма як внутрішній нормативний документ визначає навчально-методичні засади діяльності кафедр; на її основі розробляються посібники (методичні комплекси) для самостійного вивчення дисципліни, інші матеріали методичного характеру, що забезпечують успішне опанування програмного матеріалу.

3.1.5. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється на термін до п'яти років і повністю оновлюється у випадках: затвердження нової редакції освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми, внесення змін до навчального плану, впровадження нових технологій навчання.

3.1.6. Структура робочої програми навчальної дисципліни
Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у додатку та містить титульну сторінку та такі розділи:

1. Опис навчальної дисципліни.
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.
3. Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми.
4. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми.
5. Програма навчальної дисципліни.
6. Структура навчальної дисципліни.
7. Теми та зміст семінарських, практичних (лабораторних) занять.
8. Завдання для самостійної роботи.
9. Індивідуальне науково-дослідне завдання.
10. Методи навчання.
11. Засоби діагностики результатів навчання.
12. Критерії оцінювання результатів навчання.

13. Список рекомендованої літератури.

3.1.7. Зміст розділів робочої програми навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни Опис навчальної дисципліни повинен включати: кількість кредитів ЄКТС; загальну кількість годин, передбачених навчальним планом для вивчення дисципліни; шифр та назву спеціальності, рівень вищої освіти, характеристику навчальної дисципліни, форму контролю.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни зазначаються у контексті спеціальності з урахуванням вимог стандарту вищої освіти (освітньої програми).

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми.

подається перелік конкретних компетентностей, які формуватимуться у здобувачів у процесі вивчення дисципліни із зазначенням шифру відповідної компетентності в освітній програмі (ЗК1, ЗК5, ФК1, ФК7).

У вказаних компетентностях до дисципліни бажано враховувати сучасні вимоги до соціальних навичок (soft skills).

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми. Це той кінцевий результат, або в сучасній термінології компетентності, що повинні бути сформовані під час безпосередньої роботи (аудиторні заняття, самостійна робота, або опосередкованої взаємодії з викладачем (робота з навчально-методичною літературою з дисципліни, програмним і мультимедійним супроводом тощо).

Вказується перелік результатів навчання, які формуються у процесі викладання дисципліни із зазначенням шифру відповідного програмного результату навчання в освітній програмі (ПРН1, ПРН4).

Результати вибіркової компоненти мають бути сформульовані таким чином, щоб надати можливість здобувачеві зробити доцільний для нього самого вибір дисципліни і побудувати свою власну індивідуальну траєкторію навчання.

Програма навчальної дисципліни Це перелік тем навчального матеріалу, який у повному обсязі відображає зміст навчальної дисципліни, та логічно структурований.

Структура навчальних дисциплін Структура навчальної дисципліни подається у вигляді таблиці (див. Додаток А) та враховує усі види аудиторних та позааудиторних навчальних робіт здобувача вищої освіти як денної, так і заочної форм навчання. Загальна кількість годин має відповідати навчальному плану.

Теми та зміст семінарських занять Семінарське заняття – це вид аудиторного навчального заняття, на якому викладач організовує обговорення здобувачами вищої освіти питань з тем попередньо визначених робочою програмою навчальної дисципліни. Семінарські заняття потрібно планувати у формі: бесіди, обговорення та рецензування есе, рефератів, доповідей, дискусій, прес-конференцій, круглих столів тощо. Тема кожного семінару повинна мати назву та кількість годин, відведених на її засвоєння. У робочій програмі навчальної дисципліни теми семінарських занять відображаються у вигляді таблиці (див. Додаток Б).

Теми та зміст практичних занять. Практичне заняття - це вид аудиторного навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд

здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань, вправ, кейсів. Тема кожного практичного заняття повинна мати назву та кількість годин, відведених на його проведення (див. Додаток В).

Теми та зміст лабораторних занять. Лабораторне заняття – це вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набуття практичних навичок з лабораторним устаткуванням, обладнанням, комп'ютерною технікою, тощо. Кожна лабораторна робота повинна мати назву та кількість годин, відведених на її проведення, складання звіту і його захисту (див. Додаток Д).

Завдання для самостійної роботи. Самостійна робота здобувача вищої освіти – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Самостійна робота має охоплювати всю навчальну програму із зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми. (див. Додаток Ж).

Індивідуальне науково-дослідне завдання. Індивідуальне науково-дослідне завдання – форма організації навчання, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі вищої освіти отримують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – це завершена теоретична або практична робота в межах програми навчальної дисципліни, яку здобувачі вищої освіти виконують на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому. У робочій програмі зазначається назва ІНДЗ.

Методи навчання. Вказати методи навчання, які будуть використані у процесі проведення лекційних, практичних, семінарських та інших видів навчальних занять.

Засоби діагностики результатів навчання. Вказуються засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

Структура завдань, система та критерії оцінювання результатів їх виконання затверджуються на засіданні кафедри та доводяться до відома здобувачів на початку семестру та у структурі силабусу.

Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Оцінювання поточного і семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС.

Система і порядок оцінювання розробляється відповідно до вимог Положення

про порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

Список рекомендованої літератури. У розділі необхідно вказати основну, додаткову літературу та інформаційні ресурси. До переліку основної літератури включають нормативні документи, вітчизняні і зарубіжні підручники та навчальні посібники. У перелік додаткової літератури, який призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів або тем, включаються різні довідкові, періодичні видання, монографії тощо. Перелік літератури має бути укладений відповідно до вимог діючих бібліографічних стандартів.

Інформаційні ресурси – розділ повинен містити посилання на документи в інформаційних системах, які можуть бути корисними при вивченні навчальної дисципліни. Тут наводять електронні адреси сайтів та інтернет-джерела з нормативною базою, які доступні здобувачам вищої освіти.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ НМКД

4.1. НМКД розробляє викладач (колектив викладачів) кафедри, який (які) забезпечують викладання змісту навчальної дисципліни відповідно до навчального плану підготовки здобувачів конкретної освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

4.2. Завідуючий кафедр та викладач (колектив викладачів), розробники НМКД є відповідальними за його якісну підготовку.

4.3. Навчально-методичні матеріали, які включаються до НМКД, повинні відповідати сучасному рівню розвитку науки та техніки, передбачати логічно послідовний виклад змісту навчального матеріалу, використання сучасних методів і технічних засобів освітнього процесу, що дозволяють здобувачам сформуванню загальних та фахових компетентностей.

4.4. Усі навчально-методичні матеріали дисципліни розробляються відповідно до затвердженої робочої навчальної програми.

4.5. Терміни розробки матеріалів визначаються завідуючим кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна, відповідно до регламенту роботи Університету на поточний навчальний рік. Підготовка елементів НМКД включається до індивідуального плану роботи викладача (розділ навчально-методичної роботи).

4.6. Апробація матеріалів НМКД проводиться в перший рік викладання навчальної дисципліни. Основне завдання апробації – оцінка якості засвоєння навчального матеріалу студентами, відповідності плану проведення всіх навчальних занять затвердженому розкладу, якості підготовки й логічності послідовності викладу навчального матеріалу. У процесі апробації допускається використання неповного НМКД, проте він має бути достатнім мінімумом для засвоєння навчальної дисципліни здобувачами.

4.7. За результатами апробації матеріалів НМКД його автор (або автори) на наступний навчальний рік належно оцінює якість навчально-методичних матеріалів і готує повний комплект документації НМКД.

4.8. Завідуючий кафедри за якою закріплена навчальна дисципліна:

- проводить моніторинг підготовки НМКД;

– забезпечує своєчасне затвердження на засіданні кафедри окремих розділів НМКД.

4.9. Результати внутрішнього контролю змісту та якості НМКД відображаються в протоколах засіданні відповідної кафедри.

4.10. За результатами викладання дисципліни у наступні роки автори вносять зміни до НМКД з метою поліпшення якості викладання, повного відображення сучасного стану науки та практики.

5. ОФОРМЛЕННЯ НМКД

5.1. НМКД розробляється єдиним за всіма формами здобуття освіти здобувами для окремої освітньої програми (спеціальності). Винятком може бути лише випадок, коли розробниками НМКД за різними формами здобуття освіти є різні автори.

5.2. Кожний розділ НМКД повинен бути представлений в електронному вигляді.

Робочі програми і силабуи навчальних дисциплін оприлюднюються на сайті Університету.

6. ЗОВНІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЗМІСТУ ТА ЯКОСТІ НМКД

6.1. Зовнішній контроль змісту і якості розробки НМКД покладається на навчально-методичний відділ Університету.

6.2. Об'єктами контролю є:

– включення підготовки НМКД до індивідуального плану роботи викладача та плану навчально-методичної роботи Університету;

– своєчасність розгляду й затвердження робочої програми навчальної дисципліни;

– готовність НМКД до використання в освітньому процесі.

6.3. Результати контролю доводяться до відома завідуючого кафедри та першого проректора Університету.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. У зв'язку зі зміною законодавства й у разі необхідності до цього Положення можуть бути внесені доповнення та зміни шляхом їх розгляду на Вченій раді та затвердженням наказом ректора Університету.

Додаток А

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	прак/з сем/з	лаб/з	с.р.		л	прак/з сем/з	лаб/з	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8		9	
Тема 1. <i>(назва)</i>										
Тема 2. <i>(назва)</i>										
Тема 9. <i>(назва)</i>										
Усього годин										

Додаток Б

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Теми семінарських занять	Кількість годин	
		денна	заочна
Тема 1. <i>(назва)</i>	Семінарське заняття № 1. <i>(назва)</i>		
Тема 2. <i>(назва)</i>	Семінарське заняття № 2. <i>(назва)</i>		
	Семінарське заняття № 3. <i>(назва)</i>		
Тема 9. <i>(назва)</i>	Семінарське заняття № 10. <i>(назва)</i>		
Разом			

Додаток В

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Теми практичних занять	Кількість годин
------------	------------------------	-----------------

		денна	заочна
Тема 1. <i>(назва)</i>	Практичне заняття № 1. <i>(назва)</i>		
Тема 2. <i>(назва)</i>	Практичне заняття № 2. <i>(назва)</i>		
	Практичне заняття № 3. <i>(назва)</i>		
Тема 9. <i>(назва)</i>	Практичне заняття № 10. <i>(назва)</i>		
Разом			

Додаток Д

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Теми практичних занять	Кількість годин	
		денна	заочна
Тема 1. <i>(назва)</i>	Лабораторне заняття № 1. <i>(назва)</i>		
Тема 2. <i>(назва)</i>	Лабораторне заняття № 2. <i>(назва)</i>		
	Лабораторне заняття № 3. <i>(назва)</i>		
Тема 9. <i>(назва)</i>	Лабораторне заняття № 10. <i>(назва)</i>		
Разом			

Додаток Ж

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. <i>(назва)</i>		
2	Тема 2. <i>(назва)</i>		
9	Тема 9. <i>(назва)</i>		
Разом			